

УДК 378.6.147.091.3:793.31(477-89Сло)](045)

К. М. Долматова
Університетський коледж
Київського університету імені Бориса Грінченка

ВИКОРИСТАННЯ ТАНЦЮВАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРУ СЛОБОЖАНЩИНИ В ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ КОЛЕДЖІ

Мета статті – визначити роль дослідників танцювального фольклору України щодо збереження та поширення народного танцю, підвищення в сучасних дослідників інтересу до поглибленого дослідження танцювального фольклору Слобожанщини, виокремити проблемні питання в галузі танцювального фольклору, які недостатньо розкриті в науковій літературі або взагалі не розглядалися. Перспективи подальших досліджень слід пов'язати з особливостями створення самобутніх танцювальних номерів і хореографічних композицій на основі місцевого фольклору Слобожанщини.

***Ключові слова:** хореографія, фольклор, танці Слобожанщини, історичний розвиток українського танцю, студенти хореографічного відділення, університетський коледж.*

Постановка проблеми. Одним із найважливіших завдань, що стоїть перед нашим суспільством нині, є його духовне, моральне відродження, яке неможливо здійснити, не освоюючи культурно-історичний досвід народу, що створюється віками, величезною кількістю поколінь і закріплений у витворах народного мистецтва.

Актуальність теми зумовлена підвищенням інтересу науковців до вивчення окремих регіональних традицій, а також відносно невеликою кількістю дослідницьких праць, які б зосереджувалися саме на танцювальному мистецтві Слобожанщини.

Аналіз актуальних досліджень. Україна складається з багатьох етнографічних регіонів, але одним із найнеоднорідніших з точки зору національної ідентичності є Слобожанщина. Нині до Слобідської України належать східні області: південь Сумської, Харківська, Луганська, Донецька, східні райони Полтавщини та північ Дніпропетровщини.

Історичний процес заселення території сьогоденної Слобідської України є особливим. Оскільки цей, ще в XVI столітті дикий степ, який належав до Московських володінь, почали заселяти люди, які тікали із Задніпрянської та Лівобережної України, був під Польщею, де процвітали кріпацтво й неволя [1]. Основною групою переселенців були козаки. Зокрема в 1638 році після поразки під Лубнами з гетьманом Остряницею прийшло «одразу 865 чоловік українців із жінками й дітьми, збіжжям та худобою» [4]. І це лише одна з багатьох хвиль таких переселень. Тут вони отримували від

Царського уряду відносні свободи та пільги. Поселення, які утворювалися внаслідок таких міграційних процесів, мали певні права та власне самоврядування, називалися слободами. Звідси й назва, Слобідська Україна, або Слобожанщина [5].

Переселяючись на ці землі, українці «переселили» сюди також свій побут, традиції та культуру. Певною мірою культура Слобожанського краю перегукується з культурними надбаннями Центральної України, а також має риси, обумовлені пограничним розташуванням регіону з Росією. Проте, синтезувавши та трансформували ці культури, слобожани не втратили самобутності свого особливого, темпераментного мистецтва.

Усі вищезгадані процеси значною мірою вплинули на формування хореографічного мистецтва Слобідської України, у якому гармонійно відображене все життя народу [2].

Мету статті – виокремлення проблемних питань у сфері танцювального фольклору, конкретизовано в таких завданнях: визначити роль дослідників-фольклористів України щодо збереження та поширення народного танцю, стимулювати інтерес сучасних хореографів до поглибленого дослідження танцювального фольклору Слобожанщини.

Виклад основного матеріалу. Звинувачувати Слобожанщину в недбалому ставленні до культури свого краю або небажанні створювати сценічні твори на основі місцевого танцювального фольклору не можна. По-перше, надто мізерною є хореографічна спадщина, а по-друге, протягом ХХ ст. цей факт майже ніхто не вивчав. Для того, щоб цієї проблеми в подальшому не існувало, бажано, щоб кожен, хто долучається до створення слобожанських танців, спочатку працював як дослідник, аналітик, а потім як хореограф. І перше, на що слід звернути увагу, це історія заселення слобідських земель. Якщо будемо наполегливі й уважні у своїй дослідницько-практичній діяльності, то настане той час, коли на сценах проявляться самобутність і краса танцювальної культури Слобожанщини [3].

Танець – мистецтво, близьке й доступне всім, у якому художні образи реалізуються засобами пластичних рухів людського тіла. Український народ створив немало різноманітних танців, де відобразилися кращі риси народного характеру, картини повсякденного життя, побуту, праці, рідної природи. Танець існував та існує в культурних традиціях усього людства й окремих спільнот упродовж тривалої історії змінювався, відображаючи культурний розвиток. Існують численні види й форми танцю [2]. Народний танець – яскраве вираження менталітету та творчості кожної нації, віддзеркалення традицій, хореографічної мови, пластичної виразності в співвідношенні з музикою.

Кожний вид мистецтва відбиває всі прояви життя в притаманній йому формі. Якщо сутнісна ознака літератури – слово, музики – звук, живопису – колір, то мистецтво хореографії надає безмежні можливості для пластичного відображення людських почуттів, переживань, образів, характеру цілого народу [1].

Університетський коледж Київського університету імені Бориса Грінченка є своєрідним оазисом творчого натхнення, де викладацький склад викладачів циклової комісії музики і хореографії прагне в студентській молоді виявити інтерес до поглибленого дослідження танцювального фольклору України. Професійний викладацький склад закладу освіти передає студентській молоді кращі творчі традиції та надбання за час своєї професійної діяльності. Тому, за останні 5 років заклад освіти інтенсивно та творчо розвивається завдяки плідній і сумлінній роботі педагогічного колективу й підтримці адміністрації закладу.

Університетський коледж закладу вищої освіти відкриває нові імена, таланти серед молоді Києва, Київщини й України.

Для досягнення такого високого рівня виконавської майстерності серед студентів коледжу, в педагогічному колективі, увага зосереджується на освітньому процесі. Надаються знання з хореографічних дисциплін (класичний, народно-сценічний, сучасний танці та інші), формуються вміння й навички, розвиваються творчі здібності в кожного студента, впроваджуються різні заходи в умовах коледжу та університету, де кожен студент може продемонструвати хореографічні навички. Таким чином, студенти мають можливість пізнавати світ через творчість завдяки самореалізації, бути впевненими в собі, а в майбутньому – стати успішними в професійній діяльності.

Протягом п'яти років освітній процес студентів хореографічної спеціальності проводиться за авторською програмою, яку ми розробили спільно з іншими педагогами університетського коледжу. Авторська програма має декілька ступенів і застосовується під час освітнього процесу протягом 3–4 років. Програма поєднує в собі такі дисципліни, як: «український танець» (вивчається студентами впродовж II–III курсів), «народно-сценічний танець» (вивчається з I по IV курс), «композиція і постановка танцю» (вивчається з II по IV курси). Під час вивчення перших двох дисциплін у студентів будуються фундаментальні знання з хореографічного мистецтва, студенти вивчають комбінації та етюди. Остання дисципліна, яка входить до авторської програми викладачів університетського коледжу, дозволяє студентам повністю опанувати оригінальний український танок.

Треба зазначити, що в хореографічному відношенні Україну умовно поділяють на 5 частин: Східна, Південна, Центральна Україна, Північ та Західна Україна. Зауважимо, що викладачі хореографічного відділення, які склали авторську програму, мають корені з України, але народилися й виростили в різних областях України, а тому всі мають різні знання, навички та спадщину з танцювально-хореографічного мистецтва, що позитивно впливає на освітній процес студентів коледжу. Відтак, ґрунтовно вивчивши спадщину свого народу, викладачі можуть досконало донести свої знання до студентів, урізноманітнюючи їхню сферу професійної діяльності.

Таким чином, колектив авторів програми звертає увагу студентів більше всього на спадщину фольклорного жанру й танцювальних композицій західної частини України, лексичні елементи, комбінації та етюди на основі лексики танців центральних районів і танцювально-хореографічне мистецтво східної частини України.

Особлива увага при цьому приділяється прищепленню знань, умінь і навичок саме східної частини України – Слобожанщини, тому що на даний момент, ця частина регіону так і залишається менш дослідженою в межах танцювально-хореографічного мистецтва. Ми прищеплюємо своїм студентам знання, вміння й навички щодо хореографічних традицій саме східної частини України – Слобожанщини. Під час проведення занять викладач знайомить студентів з історією свого регіону, побутом, наводить приклади розвитку мистецтва.

Ми розкриваємо студентам університетського коледжу історичні факти з розвитку танцювально-хореографічного мистецтва Слобожанщини, представляємо загальнокультурні тенденції, характерні для танцювального фольклору слобожан, який завжди був одним із головних елементів у календарно-обрядових та сімейно-побутових циклах свят. Завдяки цій формі народної творчості утворювалися комунікативні канали між поколіннями, соціальними групами, окремими людьми. Через міміку, жести та пози танець передавав емоції, національний характер, ставлення людей один до одного, етичні норми суспільства.

Консервативних ознак серед сталих форм танцювального фольклору, які б належали до системи календарно-обрядових свят, не було. Завдяки їх сакральному походженню, спільним функціям, усі етнічні групи мали подібні хороводи, хороводні ігри або танці. Їх функції полягали в нормалізації сімейно-побутових відносин, ворожінні на майбутню долю або врожаї, захисті людини, худоби, господарства та врожаю від потойбічних сил, замовлянні різноманітних природних явищ.

Упродовж багатьох століть територію нашої країни населяли різні племена й народи, традиції яких потрапили в культуру України. Подібне об'єднання культур здійснило особливий вплив на народні українські традиції. Усі українці люблять урочисті Дні й дотримуються народних традицій. Особливе місце в українському менталітеті займають такі дні, як Різдво, Масниця й Великдень. У ці свята особливо дотримуються старовинних народних звичаїв.

Різдво Христове – це свято зимового сонцевороту, тобто повороту сонця на літо [6, с. 14]. Це був привід для ворожіння на майбутній рік; а тому сьогодні в різдвяних звичаях ціла низка дохристиянських елементів, які повинні були своїм призначенням передбачати та закликати гарний урожай наступного року, надлишок і добро в будинках хазяїна, щасливі улови для мисливця, весілля для дівчини й щасливу подорож для хлопця.

Одним зі звичаїв зимового обрядового циклу є водіння «кози». На всій території Слобожанщини він був зумовлений прагненням людини

забезпечити майбутні врожай і добробут у родині. Але у Воронежській області та на півночі Слобожанщини «козу» водили лише жінки, адже жінка уособлювала землю. Цей зв'язок між людиною та силами природи ґрунтувався на віруваннях у те, що земля родить добре там, де пройшла жінка з козою. На півдні Слобожанщини, а також в українських селах «козу» водили виключно парубки або вся громада.

Українці й сьогодні несуть у собі пам'ять предків, що культивували сім'ю, свій рід, тому обряди та традиції, пов'язані із сім'єю, зберігаються як ніякі інші. Весняний обрядовий цикл починається на початку весни, під час Зелених свят, на Івана Купала, а також святкових дій, пов'язаних із початком і закінченням польових робіт. Основою цього циклу є хороводні ігри. В українських і російських селах виконувалися танці «Дзвениця», «Водіння верби», «Зеленого шуму ліску плету», навесні дівчата виконували «Кривий танець», який мав однакові функції, композиційну будову, рухи в усіх селах Слобожанщини. Але, крім поширеного суто дівочого виконання, на Слобожанщині побутував і парний варіант цього хороводу. Його основні функції – закликання весни й оспівування дівочої краси – зберігалися, що відповідало загальному змістові весняних свят.

Під час виконання «Кривого танцю» парубки мали змогу поспілкуватися з дівчатами й оцінити їх творчі здібності. «Хлопці та дівчата, взявшись за руки, йшли окремими групами з протилежних сторін від церкви. Обидва ланцюги учасників ішли кривими лініями або півколами. Після цього хлопці ставали в ряд один за одним, а дівчата, не розриваючи ланцюга, проходили кривими лініями, обплітаючи їх. Обійшовши всіх хлопців, дівчата стають так, як стояли хлопці. Тепер уже хлопці в'ються поміж дівчат. Потім молодь ставала в один загальний ланцюг і йшла кривими лініями навколо церкви» [4, с. 156]. Дослідники зазначають, що виконання «Кривого танцю» саме на останній день Великоднього тижня було поширеним явищем і в деяких районах Белгородської області. Усі танці весняного циклу мають багато спільного, наприклад, загальна композиція рисунка, період виконання в контексті святкової дії, пісенний супровід, віковий і гендерний склад виконавців.

Зародження й подальше існування родини проходило через багато обрядів і ритуалів, традицій і звичаїв. Єднання молодих не проходить без сватів і заручення, умовлянь і покриття (перехід від дівочтва до заміжнього життя), запрошень і весільних походів, у процесі яких викупляють наречену [7, с. 79].

Крім того, українські традиції мають нерозривний зв'язок із релігійним, календарним і повсякденним життям. І це дуже природне явище. Адже, як і в багатьох країнах, події та традиції України залежали від сільськогосподарського календаря. Ще з давніх часів усі сезонні роботи супроводжувались обжинковими піснями, зимовими колядками або радісною піснею зустрічі весни. Важка праця проходила непомітно за різноманітними магічними господарськими ритуалами. А який же міг бути відпочинок без традиційних розваг, маскарадів і ритуальних обходів і поздоровлень.

Слід зазначити той факт, що деякі традиції в Україні мають зв'язок і з язичницькою атрибутикою. Таким прикладом є свято Івана Купала, яке особливо любить молодь. Це свято сонцестояння, і з цього дня починається поворот сонця на зиму.

Слова «звичай» і «звичка» в українській мові є однокорінними, їх ми вбираємо з молоком матері, зі співом улюбленої бабусі або з легендами, якими так багата наша земля [3, с. 177]. Очевидно, що кожний звичай, якого ми вдома дотримуємося, треба з дитиною обговорити, належно їй пояснити. Багато чого цікавого скажуть нам ще живі сьогодні дідусі й бабусі, коли їх схочемо розпитати та слухати. Треба лише їх шукати, а знайдемо в них і описи, і пояснення всіх цих звичаїв. І зможемо їх належно пояснити нашим дітям. Бо тільки те, що дитина розуміє, те може й пошанувати та запам'ятати на все життя. Що ж буде незрозуміле, те залишиться чужим, а то й виглядатиме молоді смішним. Є також окремі великі праці про наші народні звичаї таких науковців, як С. Килимник, О. Воропай, В. Скуратівський, митрополит І. Огієнко.

У селах із більшістю українського населення щедрівки, колядки та Меланки чітко диференціювалися за належністю до певного свята й ніколи не виконувалися протягом усього періоду Святків. Таким чином, спільність обрядових хороводів і хороводних ігор була зумовлена архаїчністю свого існування, на відміну від побутових танців, які також були обов'язковою складовою календарно- обрядових і сімейно- побутових свят. У контексті календарного свята побутові танці виконувалися під час кульмінації народних гулянь, поліпшували настрій, символізували продовження життя, були засобом комунікації, задовольняли необхідність слобожан у регуляції дозвілля.

Досліджуючи побутові танці слобожан, можна чітко визначити, до якої національності належала громада. Громада українського населення танцювала переважно «козачки», «метелиці», «гопак», рідше – «гайдуки» або «польки», а там, де переважало російське – «барині», «тропаки», «кадрилі», «польки» або «комаринські».

Серед слобожанських «козачків» більшість мала однакові ознаки в композиційній побудові, а також рухи, що виконувалися під час танцю. Наприклад, в одному з «козачків», записаних А. Гуменюком та зафіксованих у монографії П. П. Вірського «Українські народні танці», танець починався з «перемінного кроку» за рухом годинникової стрілки. Потім, ставши в пари, учасники рухалися тим самим кроком навколо себе. Після цього дівчата виконували «вірвовочку», яку закінчували «потрійним притупом». У наступній фігурі формувалася складніший малюнок, ніж звичайне коло, але основний крок танцю залишався незмінним. Тобто темп «козачка» значною мірою не прискорювався, виконавці могли рухатися «перемінним кроком» [4, с. 197].

На Слобожанщині також побутували «гопаки» як відлуння традицій козацтва, на яких ґрунтувалося формування культури слобожан. На думку П. П. Вірського, це – «чоловічий танець, який можуть виконувати один чи кілька танцюристів. Заздалегідь визначеної композиції він не має. У його основі

лежить принцип імпровізації. Завдання кожного виконавця зводяться до того, щоб, не заважаючи іншим танцюристам, якнайкраще і якнайдотепніше виконати ті чи інші танцювальні рухи. Темп виконання помірний, рухи виконуються широко, з поступовим прискоренням» [4, с. 191].

Крім вищезгаданих побутових танців, українці повсякчас виконували на свята різноманітні варіанти «польок». У фольклорних варіантах слобожанських «польок» кількість фігур не була обмеженою: танець міг складатися з двох-трьох, а інколи понад десяти фігур. Якщо «полька» не мала великої кількості різноманітних композиційних перебудов, то декілька разів розпочиналася з першої фігури, що збільшувало тривалість її виконання під час свята. Ця особливість відповідала вимогам суспільства до побутових танців, адже завдяки невеликій кількості фігур «польки» були простіші у виконанні (на відміну від «козачків» та «гопаків») і дозволяли долучати до танцю якомога більше людей.

Таким чином, лексика побутових танців виразно свідчила про консервативність сталих форм побутових танців серед етнічних груп, які формували населення Слобожанщини. Але ці принципи національної ідентичності та збереження культурних традицій поступово спрощувалися під впливом міської культури. Завдяки виникненню спільних ознак серед слобожан починають виникати тенденції до «регіональної ідентичності».

Отже, викладач К. М. Долматова дає зрозуміти студентам, що танець (польськ. *taniec*, нім. *tanz*) є невід'ємна частина духовності й оптимізму, що супроводжує людину протягом усього життя. На кожному витку розвитку суспільства він зберігає свої основні риси й відповідаючи естетичним уподобанням певного етносу, його духовному світові, акумулює елементи творчості, що притаманна мешканцям певної місцевості. Багатоманітність костюмів, музичних мелодій кожного регіону, манери, характеру, змісту й мови танцю, взаємовідносин танцюючих, загальної атмосфери свята та краси, створюють різноманітність народної творчості України та її хореографічного мистецтва. Кожний танцювальний взірць відбирається й удосконалюється талановитими народними митцями багатьох поколінь, створюючи нематеріальну духовну скарбницю.

У програмі з танцювально-хореографічного мистецтва Слобожанщини під час освітнього процесу студенти вивчають багато різних танців цього регіону. Наприклад, «Хортичанка», «Слобожанські живчики», «Коханочка», «Катерина» та ін.

Під час засвоєння матеріалу з хореографії, використовує найголовніший принцип навчання – від простого до більш складного, від простих композицій до більш складних, від простих танців до більш складних. Наприклад, від простих танцювальних композицій, як хоровод «Марина», танок «Вишиванка», до більш складних, як «Слобожанська полька», «Глухівські перетупи» тощо.

Свої здобуті знання й уміння, студенти університетського коледжу з хореографічної підготовки можуть продемонструвати під час таких заходів в умовах коледжу та університету впродовж навчального року:

- посвята першокурсників у студенти Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка (початок вересня);
- концерт до дня працівників освіти (початок жовтня);
- концертний показ самостійних творчих робіт студентів спеціальності хореографії на тему «З любов'ю до України» (присвячений до дня всеукраїнського козацтва – середина жовтня);
- студентський конкурс на кращу інтерпретацію слів словника Бориса Грінченка «Словник Бориса Грінченка та сучасність» (початок грудня);
- концертна програма присвячена революції гідності «Україна понад усе» (грудень);
- урочиста церемонія вручення дипломів випускникам університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка (кінець червня).

Висновки. Отже, процес історичного становлення Слобожанського регіону є вкрай унікальним. Такою самою унікальною є його культура. Сучасні темпи розвитку суспільства та необхідність ідентифікувати свою національну приналежність викликають потребу у вивченні фольклорних традицій з їхніми регіональними особливостями й характерними ознаками.

Запропонована нами авторська програма опанування українського танцю охоплює весь період навчання в коледжі та враховує особливості хореографічних традицій Слобожанщини.

Розуміння витоків танцювального фольклору конкретного регіону, його лексичних особливостей, форм танцю та навіть манери виконання студенти значно краще розуміють сутність образу, руху, пози і, як наслідок, покращують власну виконавську майстерність. Хореограф може глибше мислити під час створення сценічного номеру, наблизивши його до першоджерел, зробивши живим і справжнім. Під час створення хореографічної композиції можемо торкнутися до сердець глядачів, пробуджувати їхні думки, виховувати естетичний смак і любов до всього рідного, адже до цього й покликане танцювальне мистецтво.

Перспективи подальших досліджень слід пов'язати з особливостями створення самобутніх танцювальних номерів і хореографічних композицій на основі місцевого фольклору Слобожанщини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ансамбль танцю «Щасливе дитинство»: народний художній колектив: буклет (2007). Харків.
2. Бердута, М. З. (2001). Особливості обрядів та звичаїв Слобожанщини (XVIII–XIX ст.). *Зб. наук. праць ХІСП*, 6, 2.
3. Воропай, О. (1993). *Звичаї нашого народу: етнографічний нарис*. К.: Оберіг.

4. Гураль, А. (2001). Натхнення молодість краса. *Вісн. сумськ. вищ. учил. мист. і культ. ім. Д. С. Боршнянського*, 12, 10–17.
5. *Дідух: свята українського народу* (1995). В. Т. Скуратівський (ред.). К.: Освіта.
6. Забігач, І. (2014). Історичні та локальні чинники формування хореографічного мистецтва Слобожанщини. *Вісник Львівського університету. Серія мистецтво*, 14, 99–102.
7. Колногузенко, Б. (2008). *Хореографічне мистецтво*. Х.: ХДАК.
8. Колногузенко, Б. М. (2007). *Хореографічна сюїта: метод. матеріали з курсу «Мистецтво балетмейстера»*. Харків: ХДАК.
9. Колногузенко, Б. М. (2008). *Хореографічне мистецтво: методичні матеріали для підготовки бакалаврів і спеціалістів за фахом «Хореографія»*. Харків: ХДАК.
10. Огієнко, І. (1992). *Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу*. К.: Довіра.
11. Островська, К. В. (2011). Розвиток та збереження національної хореографічної культури України. *Проблеми розвитку сучасного хореографічного мистецтва та шляхи їх вирішення: матер. II Всеукр. наук.-практ. конф.*, 70-73.
12. Підлипська, А. М. (2011). Проблеми наукових досліджень хореографічної культури України. *Проблеми розвитку сучасного хореографічного мистецтва та шляхи їх вирішення: матер. II Всеукр. наук.-практ. конф.*, 73-75.

РЕЗЮМЕ

Долматова Е. Н. Использование танцевального фольклора Слобожанщины в подготовке студентов-хореографов в Университетском колледже.

Цель статьи – определить роль исследователей танцевального фольклора Украины относительно сохранения и распространения народного танца, повышение в современных исследователей интереса к углубленному изучению танцевального фольклора Слобожанщины, выделить проблемные вопросы в области танцевального фольклора, которые недостаточно раскрыты в научной литературе или вообще не рассматривались.

Одной из важнейших задач, стоящих перед нашим обществом сегодня, является его духовное, нравственное возрождение, которое невозможно осуществить, не осваивая культурно-исторический опыт народа, создается веками, огромным количеством поколений и закреплен в произведениях народного искусства.

Для достижения такого высокого уровня исполнительского мастерства среди студентов колледжа, в педагогическом коллективе, внимание сосредоточивается на учебно-воспитательном процессе. Предоставляются знания по хореографическим дисциплинам (классический, народно-сценический,

современные танцы и другие), формируются умения и навыки, развиваются творческие способности у каждого студента, внедряются различные мероприятия в условиях колледжа и университета, где каждый студент может продемонстрировать хореографические навыки.

На протяжении пяти лет учебный процесс студентов хореографической специальности проводится по авторской программе, разработанной нами совместно с другими педагогами университетского колледжа. Авторская программа имеет несколько ступеней и используется в учебном процессе в течение 3–4 лет.

Программа включает несколько дисциплин, а именно: «Украинский танец», «Народно-сценический танец», «Композиция и постановка танца». Коллектив авторов программы обращает внимание студентов больше всего на фольклорное наследие и создание танцевальных композиций различных регионов Украины, в т.ч. и Слобожанщины. Современные темпы развития общества и необходимость идентифицировать свою национальную принадлежность вызывают потребность в изучении фольклорных традиций с их региональными особенностями и характерными признаками.

Перспективы дальнейших исследований следует связать с особенностями создания самобытных танцевальных номеров и хореографических композиций на основе местного фольклора Слобожанщины.

Ключевые слова: хореография, фольклор, танцы Слобожанщины, историческое развитие украинского танца, студенты хореографического отделения, университетский колледж.

SUMMARY

Dolmatova K. M. Use of dance folklore of Slobozhanshchyna in training students-choreographers at University college.

The aim of the article is to determine the role of Ukrainian dance folklore researchers in relation to preservation and dissemination of folk dance, raising interest of contemporary researchers in the in-depth study of dance folklore of Slobozhanshchyna, to highlight problematic issues in the field of dance folklore, which are not sufficiently disclosed in scientific literature or have not been considered at all.

One of the most important tasks facing our society today is its spiritual, moral rebirth, which is impossible to implement without mastering cultural and historical experience of the people, which is created for centuries, by a huge number of generations, and is enshrined in works of folk art.

In order to achieve such a high level of performing skills among college students, the pedagogical team focuses on the educational process. Knowledge on choreographic disciplines (classical, folk-stage, modern dances and others) is provided, skills and abilities are developed, creative abilities of each student are formed, various events are introduced in the conditions of college and university, where each student can demonstrate choreographic skills.

For five years, the educational process of students of the choreographic specialty is carried out according to the program developed by the author together with other teachers of the university college. The author's program has several degrees and is applied in the educational process within 3–4 years.

The program includes several disciplines, such as: “Ukrainian dance”, “Folk-stage dance”, “Composition and dance staging”. The team of the authors of the program draws students' attention most of all to the legacy of the folk genre and creating dance compositions of different regions of Ukraine, in particular Slobozhanshchyna. Modern pace of development of society and the need to identify national identity necessitate the study of folklore traditions with their regional peculiarities and characteristics.

Prospects for further research should be linked with peculiarities of creating original dance performances and choreographic compositions based on local folklore of Slobozhanshchyna.

Key words: *choreography, folklore, dances of Slobozhanshchyna, historical development of Ukrainian dance, students of choreographic department, university college.*